

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
EKONOMIKOS POLITIKOS GRUPĖ

PAŽYMA

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS
SAUGOMŲ TERITORIJŲ ĮSTATYMO NR. I-301 32¹ STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO
PROJEKTO NR. XIIP-4791“ PROJEKTO

(TOLIAU – PROJEKTAS)

(TAP NR. 20-2001(4); TAIS NR. 20-13772(3))

2021-02-17 Nr. NV-331

Vilnius

1. Projekto rengėja – Aplinkos ministerija.

2. Projekto tikslas – pateikti Seimui Vyriausybės išvadą dėl Seimo narių (V. Rinkevičiaus, A. Stančiko, K. Starkevičiaus, J. Baublio) pateikto Saugomų teritorijų įstatymo Nr. I-301 32¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4791 (toliau – Įstatymo projektas Nr. XIIP-4791), kuria siūloma iš esmės pritari teisinio reguliavimo pakeitimo tikslui, kuriuo siekiama išspręsti prieštaravimą tarp Saugomų teritorijų įstatymo ir Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo nuostatų, reglamentuojančių kompensacijas už saugomose teritorijose nustatytus veiklos apribojimus, tačiau nepritarti pasiūlytoms teisinio reguliavimo priemonėms ir siūlyti Lietuvos Respublikos Seimui Įstatymo projektą Nr. XIIP-4791 tobulinti pagal pateiktus pasiūlymus.

Projektas teikiamas patikslinus jį pagal 2021 m. sausio 19 d. tarpinstituciniame pasitarime išsakytas pastabas ir pasiūlymus.

3. Dabartinė situacija:

- Šiuo metu kompensacijos už saugomose teritorijose nustatytas specialiąsias žemės naudojimo sąlygas yra apskaičiuojamos ir išmokamos Saugomų teritorijų įstatymo 32¹ straipsnyje bei Kompensacijų privataus miško savininkams už saugomose teritorijose nustatytus veiklos apribojimus apskaičiavimo ir išmokėjimo tvarkos apraše (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. gruodžio 4 d. nutarimas Nr. 1578) nustatyta tvarka.

4. Projekto esmė:

Siūloma iš esmės pritari teisinio reguliavimo pakeitimo tikslui, kuriuo siekiama išspręsti prieštaravimą tarp Saugomų teritorijų įstatymo ir Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo nuostatų, reglamentuojančių kompensacijas už saugomose teritorijose nustatytus veiklos apribojimus, tačiau nepritarti pasiūlytoms teisinio reguliavimo priemonėms ir siūlyti Lietuvos Respublikos Seimui Įstatymo projektą Nr. XIIP-4791 tobulinti pagal šias pastabas ir pasiūlymus:

- Įstatymo projektu XIIP-4791 siekiama įvesti aiškesnį ir išsamesnį kompensacijų apskaičiavimo mechanizmą nei nustatyta Saugomų teritorijų įstatymo 32¹ straipsnyje ir todėl siūloma nustatyti, kad kompensacijos už saugomose teritorijose dėl specialiųjų žemės naudojimo sąlygų taikymo nustatytus veiklos apribojimus apskaičiuojamos ir išmokamos Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme nustatyta tvarka. Tačiau toks teisinio reguliavimo pakeitimas lemtu, kad kompensavimo atvejų sumažėtų, nes, pavyzdžiui, didelė dalis miško savininkų negalėtų gauti kompensacijų už nustatytus miškų ūkio veiklos apribojimus saugomose teritorijose, atsirandančius taikant miškų grupių teisinį režimą, įtvirtintą Miškų įstatymu, nes šie apribojimai nelaikomi specialiomis žemės naudojimo sąlygomis (pagal Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 13 straipsnį kompensacijos mokamos dėl specialiųjų žemės naudojimo sąlygų, kurios nustatytos šiame įstatyme, taikymo);
- Įstatymo projektu Nr. XIIP-4791 siekiama nustatyti, kad saugomose teritorijose taikomas kompensavimo mechanizmas apimtų visumą nuostolių, kaip nustatyta Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 13 straipsnyje. Nustatyta, kad saugomose teritorijose taikomo kompensacijų mechanizmo nepatrauklumą iš esmės lemia tai, kad kasmetinės kompensacijos už miškuose taikomus apribojimus yra per mažos ir kompensacijos teisė nutrūksta, kai pasikeičia žemės sklypo savininkas. Atsižvelgiant į tai, Įstatymo projektą Nr. XIIP-4791

siūloma tobulinti ir saugomose teritorijose taikoma kompensacijų mechanizmą keisti tokiomis teisinio reguliavimo priemonėmis:

– tobulinti Saugomų teritorijų įstatymo 32¹ straipsnio 1 dalies nuostatas papildant, kad ir už saugomose teritorijose nustatytų specialiųjų žemės naudojimo sąlygų taikymą kompensacijos išmokamos ir apskaičiuojamos pagal šiame Saugomų teritorijų įstatymo 32¹ straipsnyje numatytą kompensacijų apskaičiavimo mechanizmą;

– tobulinti Saugomų teritorijų įstatymo 32¹ straipsnio 3 dalies 1 punkte nustatytą kasmetinių kompensacijų privataus miško savininkams apskaičiavimo principą, kad būtų išvengta situacijų, kai kasmetinė kompensacija sumažėja iki socialiai neteisingo lygio tik dėl to, kad skaičiavimuose naudojamos vidutinės metinės palūkanų, mokamų einamaisiais metais Lietuvos komerciniuose bankuose už ilgalaikius (nuo 2 metų) terminuotus indėlius, normos sumažėja priartėdamos prie 0 reikšmės arba tampa neigiamomis ir todėl kompensacijos nemokamos. **Siūlytina nustatyti mažiausią 3,5 proc. kasmetinės kompensacijos skaičiavimuose naudojamą palūkanų normą, kuri užtikrintų minimalų kasmetinės kompensacijos dydį;**

– tobulinti Saugomų teritorijų įstatymo Nr. I-301 32¹ straipsnio 4 dalies 1 punkto nuostatas, kurių taikymas šiuo metu lemia, kad **teisė į kompensaciją nutrūksta, jeigu pasikeičia žemės sklypo savininkas, todėl nuostolių patiria parduodamo žemės sklypo savininkas**, nes dėl tokios sąlygos sumažėja parduodamo žemės sklypo rinkos vertė, arba socialinį neteisingumą patiria paveldimo žemės sklypo paveldėtojai.

Saugomų teritorijų įstatymą patikslinus pagal projektą Vyriausybės teikiamus pasiūlymus, nustatant **konkrečią mažiausią 3,5 proc. kasmetinės kompensacijos skaičiavimuose naudojamą palūkanų normą**, bendras valstybės biudžeto lėšų poreikis kompensacijoms privačių miškų savininkams išmokėti keistųsi. Bendras metinis lėšų poreikis kompensacijoms, apskaičiuotoms pagal Kompensacijų privataus miško savininkams už saugomose teritorijose nustatytus veiklos apribojimus apskaičiavimo ir išmokėjimo tvarkos aprašą, išmokėti per paskutinius 10 metų svyravo 7,3–1,5 tūkst. eurų ribose, o kompensacijų skaičiavimuose taikyta palūkanų norma svyravo 5,3–0,4 proc. ribose.

Projektu siūloma nustatyti **mažiausia 3,5 proc. kasmetinės kompensacijos skaičiavimuose naudotina palūkanų norma** pasirinkta vadovaujantis Europos Komisijos „Ekonominės naudos analizės atlikimo metodikos gairėse“ 08/2006 siūloma minimalia socialine diskonto norma. Atsižvelgiant į tai, kad 2020 m. palūkanų norma buvo 1,19 proc., tikėtina, kad priėmus įstatymą lėšų poreikis kasmetinėms kompensacijoms išmokėti galėtų išaugti maždaug trigubai, preliminariai vertinant, neturėtų viršyti 15 tūkst. Eur. Įvertinus projektą siūlomus pakeitimus, planuojamos kompensacijos už saugomose teritorijose nustatytus veiklos apribojimus bus mokamos iš Aplinkos ministerijai patvirtintų 2021 m. asignavimų.

5. Derinimas:

- Projektas 2021-01-19 svarstytas tarpinstituciniame pasitarime, po kurio rengėjai patikslintą Projektą darbo tvarka suderino su Finansų ministerija;
- Patikslintam Projektui Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė esminių pastabų ir pasiūlymų neturi.

6. Atitikimas Vyriausybės programos nuostatomis – Projektas tiesiogiai Vyriausybės programos nuostatų neįgyvendina.

7. Dalykinio vertinimo išvada – siūlytina Projektą svarstyti Vyriausybės posėdyje (B dalyje), atsižvelgiant į tarpinstituciniame pasitarime priimtą sprendimą (2021 m. sausio 19 d. tarpinstitucinio pasitarimo protokolas Nr. 3, 2 kl.) patikslintą Projektą svarstyti Vyriausybės posėdyje.

Ekonomikos politikos grupės vyresnioji patarėja

Jurgita Gaižiūnienė

Jurgita Gaižiūnienė, tel. 8 706 63780, el. p. jurgita.gaiziuniene@lrv.lt